

Zminijietna

www.zminijietna.org

Vol.5 Nru. 6

April-Ġunju 2010

40c

Xellug magħqud

"Xellug magħqud qatt ma jitlef u meta Xellug jkun maqsum jitlef dejjem."

- *President Allende, Cili 1970/73*

Dan il-kliem ta' Allende jislet hafna tifsiriet għall-politika ta' llum fejn fil-qasam tax-xellug qed isehhu żviluppi godda u nteressanti għal min ihaddan politika xellugija u soċjalista. Jekk thares lejn l-iżviluppi li qed jsejtnu fil-Germanja bi Die Linke, il-Portugal bil-Left Bloc, Franza bi New Anti-Capitalist Party of France, l-Italja bil-kolazzjoni ta' partiti komunisti, issib li dak ix-xellug li hu wiehed distint mis-soċjal demokrazija qed jirnexxilu jkseb riżultati tajbin. Dan il-moviment qiegħed kullma jmur dejjem jikber u qed jkun ta' xprun sabiex ix-xellug li hu ffurmat minn diversi partiti, movimenti u trejdujns, jingħaqdu flimkien bi programm magħqud u ċar għalkemm b' ideologiji differenti.

Fil-każ ta' Die Linke (Ix-Xellug) fil-Germanja li jhaddan fih diversi organizzazzjonijiet, movimenti u partiti tax-xellug harġu bi programm magħqud u ċar favur l-introduzzjoni tal-paga minima, titjeb fil-gustizzja soċjali u welfare state, taxxi fuq is-sinjur, irtirar ta' suldati mill-Afganistan u tnaqqis ta' CO 2 għal 90% sa 2050. Filfatt Die Linke għamel kisbiet sodisfaċenti u żgur ser jkun ta' xprun sabiex Soċjal Demokratiki jbiddu l-politika neoliberali li qed jhaddnu għal wahda soċjalista xellugija.

L-istess il-Left Bloc ġewwa l-Portugal li jhaddan fih diversi partiti u movimenti tax-xellug rnexxilu jagħmel kisbiet sodisfaċenti. Hawn minn isejjahlu 'pluralist party of the socialist left'. Dana hareġ bi program ukoll magħqud u ċar favur l-użu pubbliku fil-produzzjoni ta' enerġija u ilma u l-immodernizzar u t-trasformazzjoni tas-servizz nazzjonali tas-saħħa li jibqa' wiehed pubbliku.

L-istess Anti Capitalist Party ffurmat fi Frar ta' 2009 minn siit fazzjonijiet differenti ta' partiti u movimenti xellugin u ser jikkontesta għall-ewwel darba l-elezzjoni ta' 2010 li ġejja. L-istess dawn qed jaħdmu biex joħorġu bi programm magħqud u ċar għall-elezzjoni.

Dawn huma uħud mill-iżviluppi li qed jiżviluppaw fil-kamp xellugi kontra l-politika neoliberali fejn nies mill-movimenti, trejdujns, partiti

Ikompli f'paġna 8

Gewwa ...

Intervista ma' Tony Zarb, Segretarju Ġenerali tal-GWU

Diskussjoni: il-Welfare State

Kitbiet minn ...
Michael Briguglio
Mary Anne Zammit
Victor Degiovanni
Alfred Consiglio
David Carabott

Xogħol prekarju - ligi tal-ġungla

Fil-preżent fl-Unjoni Ewropeja għaddejja strategija sabiex is-suq tax-xogħol isir aktar flessibbli. Il-Blokk tax-Xellug Magħqud, il-Hodor, partiti soċjalisti bħal ta' Franza u l-Federazzjoni ta' Trejdujns Ewropej isejju din l-istrategija 'labour market deregulation'.

Fl-Unjoni Ewropea l-politika neoliberali qed tipprevali fuq dik Soċjali. Wahda mir-raġunijiet ta' dan hi li l-maġġoranza tal-pajjiżi Ewropej huma mmexxija minn Gvernijiet ċentru lemini li fuq livell Ewropew qed jimbutaw il-quddiem l-ideologija neoliberali. Il-Presidenza ta' Barroso ukoll lagħbet parti mportanti sabiex l-politika neoliberali ssir parti integrali fit-thaddim tas-suq ekonomiku wiehed Ewropej.

Is-soċjalisti Ewropej kellhom iċ-ċans b'maġġoranza assoluta jagħtu vot ta' sfiducia lill-Presidenza ta' Barroso. Imma dan ma ġarax għax il-maġġoranzas-soċjalisti u l-popolari Ewropej ivvutaw mill-ġdid favur il-Presidenza ta' Barroso għall-ħames snin li ġejjen.

Wahda mill-proposti tal-Kummissjoni Ewropeja hu li x-xogħol b'kuntratti isir aktar flessibbli. Din il-manuvra li qed tidhol fis-seħħ qed thedded l-istabbilità tal-maġġoranza tal-haddiema fl-Ewropa, fejn Malta mhix eċċezzjoni u għalhekk il-haddiema Maltin li, sa llum, il-maġġoranza jgawdu minn impjieg full-time u stabbli, ser jintlaqta wkoll. Bil-manuvra tal-flessibilità kif identifikata mill-Kummissjoni se jinholoq suq tax-xogħol mibni fuq 'hire and fire' ta' kuntratti qosra, part-time, agency workers li joffru servizz u self employed. Sabiex jintlaħaq dan il-għan mill-kapitalisti Ewropej, il-haddiema disponibbli se jkun ddixxiplinati 'b'workfare policies' li jġieghhom jaċċettaw kull tip ta' xogħol, anke jekk hu wiehed prekarju.

F'Malta, filfatt din it-trend diehla ukoll. Il-haddiema tal-Maltapost diġà qeġdin jesperjenzaw fir-rejalta' din it-trend bl-inkluzjoni ta' haddiema godda b'kuntratti qosra. L-istess jista' jingħad għall-haddiema żagħżagħ li qed jiġu mhaddma fis-suq ta' telekomunikazzjoni bħala self employed, mingħajr paga, hliet 'commission' fuq il-bejgħ tal-linji ċellulari, b'sigurtà u futur ta' xejn. Il-maġġoranza tal-haddiema b'impjieg part-time bħala l-uniku sors ta' dħul huwa ddominat min-nisa, settur li huwa klassifikat bħala prekarju fejn il-kundizzjonijiet huma nferjuri. Dan hu kollu prodott ta' politika neoliberali mibnija fuq il-prekarjetà.

L-iskuża li jużawlek biex jiġġustifikaw din in-'new trend' hi

li hemm opportunitajiet godda u vasta ta' taħriġ. It-taħriġ, nahseb li kulhadd jaqbel li hu haġa tajba, imma ma għandux jiġi uzat biex jiġġustifika u jsostni l-holqien ta' xogħol prekarju, anzi bil-kuntrarju t-taħriġ għandu jgħin biex tissaħħa l-istabbilità fuq il-post tax-xogħol, titjeb fil-kundizzjoni tal-haddiem f'dawk li huma paga, benefiċċji u saħħa u sigurtà fuq il-post tax-xogħol. Il-Prekarjetà bħala kunċett hi l-oppost ta' dawn il-benefiċċji kollha.

ċar favur 'Good Quality Work', Xogħol Stabbli u ta' kwalità jew hawn minn juża terminu ieħor ma' dan, li hu **Green Jobs**, fejn il-kundizzjonijiet tal-haddiema, il-partecipazzjoni f'unjin, pagi diċenti, saħħa u sigurtà fuq ix-xogħol, kif ukoll miżuri favur ix-xogħol u l-familja jiġu meqjusa bħala miżuri minini ta' protezzjoni soċjali jekk irridu li l-haddiem Ewropej jaċċetta u jhossu parti mill-Unjoni Ewropea.

Id-dritt tal-haddiem li jissieheb f'unjin għandu jissahħa, kif ukoll il-prekarjetà, jew f'kelma oħra 'atypical work', għandha tiġi mrazzina. Dana jgħin ukoll lill-ġenerazzjoni żagħżuġha sabiex ikollha qafas legali ta' protezzjoni soċjali fil-bidu tal-karriera tagħhom fid-dinja tax-xogħol.

Iz-żagħżagħ fil-preżent huma wiehed mill-gruppi ta' nies, flimkien ma' nisa u emigranti li l-aktar li qed jesperjenzaw sfruttament fuq il-postijiet tax-xogħol.

Bħala Xellugin u Hodor dan l-aġir mhux permessibbli u għalhekk nemmnu f'politika Xellugija li hi t-triq il-quddiem favur Ewropa Soċjali u Ekoloġika.

Is-Segretarju Ġenerali ta' l-ETUC, John Monks, appella għal darba, tnejn biex it-Trejdujns Maltin jiffurmaw Kunsill ta' Trejdujns Maltin. Nemmnu li l-problema ta' xogħol prekarju għandha tkun spunt biex tghaqqad lit-Trejdujns Maltin kontra l-isfruttament li qed kull ma jmur jiddied f'kull settur tax-xogħol, imma l-aktar dak tal-kostruzzjoni, servizzi, ta' ikel u divertiment.

Il-Unjins għandhom jimmilitaw flimkien għal **xogħol aħjar, ta' sigurtà u ta' kwalità u sabiex il-ftehim kollettiv jissahħa mhux jiddgħajef.**

Għalhekk tintuza, għax tiffavorixxi l-kapitalist u tnaqqas is-saħħa tal-Unjins u l-ftehim Kollettiv.

Hafna opinjonisti u għaqdiet soċjali mhux qed jirrealizzaw din it-theddida ġdida fuq il-klassi tal-haddiema. Ix-Xellugin fl-Ewropa jsejju din manuvra tal-flessibilità, li hi anke proġettata fl-Aġenda ta' Lisbona għal Ewropa iktar kompetittiva, bħala għodda biex tiddaħħal 'flexploitation' minflok 'flexicurity'.

F'Malta qed tiġi mhaddma 'flexploitation'. L-MCESD u MUESAC għandhom jagħtu każ ta' dan u mhux jibqgħu jgħaddsu rashom gor-ramel u jilgħabuha li qishom ma jafux biha din.

Iċ-Ċelebrazzjonijiet ta' Jum il-Haddiem għandhom jibgħatu mesagġ

Exclusive Tours to Cuba

Tour 1: 24th April to 7th May, 2010.
 Tour 2: 3rd July to 16th July, 2010.

to book / info: jonagracc@yahoo.co.uk

Ix-Xellug u l-križi ekonomika

minn Alfred Consiglio

Kif inbidlu ż-zminijiet! Għal tletin sena smajna li s-suq hieles ma seta' jagħmel ebda għelt, imbagħad f'daqqa waħda kollox inbidel, u l-intervent mill-istat sar twemmin ta' fejda għal xi whud. Il-lemin ikkonverta bħal ma għamel Pawlu ta' Tarsu. Issa l-prudenza qed narawha tiddandan u xxejjer l-argumenti Keynesisti tagħha fuq il-palk dinji, tappoġġa l-idea ta' intervent mill-istat fuq skala massiva. Kif il-politiċi tal-lemin, helu helu, iżżerzqu minn prinċipji lejn oħrajn billi lanqas waqfu ftit biex jaġġustaw il-kejljiet morali tagħhom.

Ix-xellug soċjal demokratiku qed iħoss li wasal żmien. Ix-xellug qed jaħseb li sebh ġdid xellugi qiegħed qribna u jurina u jsejnhilna lejn art kollha ward u żaġhar, u hafna qed jistennaw li l-forzi tajba ta' intervent statali sa jiġġieldu kontra l-qawwa dejjem tnin tas-suq hieles kattiv.

Izda veru li l-lemin favur is-suq hieles spicċa? Tgħaġġix. Ahna li ma ffranjnax bir-riżultat tal-elezzjoni Amerikana għandna naħsbu ftit qabel ma nipproklamaw li lhaqna s-sema. Ix-xellug m'għandux jaħseb li x-xalata ta' nfiq mill-istat hija mmirata li telimina l-faqar aktar milli ssalva l-kapitalizmu. Għal snin smajna l-istess formula maġika

li m'hemm alternativa. Huwa biss meta l-kapitalizmu huwa mhedded li f'daqqa jinstabu l-miljuni biex isalvaw is-sistema u mhux biex jeliminaw l-ingustizzji.

Għalhekk ejja ma nkunux boloh u nemmu l-hmerijiet li qed naraw it-tmien taż-żmien Thatcherist ta' suq hieles. L-istat mhux sa jonfoq il-miljuni ta' flusna biex inawwar is-suq hieles, izda aktar biex isalvah. Jista jkun li dan jinvolvi li jinvesti flus għal dawk anqas sinjuri, izda dan ma għandux x'jaqsam mal-faqar. Hija parti minn strateġija aktar wiesa' mmirata li tqawwi d-domanda malajr kemm jista jkun matul il-križi kurrenti.

Meta l-kapitalizmu jisfronda, l-istat jintervjeni billi jferrgħa flus u jimponi regolamenti akbar. Hekk kif il-periklu jgħaddi, il-forzi tas-suq hieles jithallew jirromblaw. Hekk kif il-kapitalizmu jorog mill-hama li jinsab fih, ix-xalata ta' nfiq tiegħ. Imbagħad minn sa jhallas għal dak l-infiq kollu? Żgur mhux is-sinjuri. It-taxxi jżiedu għall-haddiem u s-sinjuri jehilsuha lixxa.

Ix-xellug m'għandux jibqa johlom li l-istat paternalistiku jintervjeni fil-kapitalizmu fl-interess tal-haddiema. Bħala haddiema għandna ninjoraw dawn il-fantasji u nikkoncentraw f'li norganizzaw u nikkonfrontaw lil kapitalizmu u l-hbiebu l-konservattivi.

appoġġ meħtieġ tal-qasam industrijali.

Dan l-isfond tal-hajja attwali tal-haddiema fil-maġġoranza tal-postijiet tax-xogħol f'Malta, jispjega r-raġuni għal ilment tas-segretarju, li "il-gvern tal-lum ma wettaq xejn mill-commitment li kellu mal-UHM rigward ix-xogħol prekarju". Min jichad li dak in-nuqqas ta' rispettt mill-partit fil-gvern, jista jkun riżultat tal-hbiberija żejda f'livell ta' kunfidenza min-naħa tal-poter, li tippretendi appoġġ għama f'kolli tan-naħa l-oħra? L-aqwa turija ta' din l-eventwalità ta dieqa, dehret bl-appoġġ li kienet tat il-UHM kontra l-gvern fil-kwistjoni tas-soprataxxa tad-dawl/ilma.

Hadet sehem mal-unjins kollha Maltin fil-protesta nazzjonali, u wara jumejn irtirat l-appoġġ lill-għaqda, u qablet mal-gvern. Ghalkemm qatt ma nikkritika unjin fil-media, bir-rispett kollu ngħid li dak l-atteggjament iqanqal il-fehma li l-attitudni li lment minnha s-segretarju, l-gvern wasal għaliha għax kunfidenti li l-UHM hija obbligata lejha talli ppreferiha f'postijiet tax-xogħol bħall-freepport, dipartiment tas-saħha, u l-ajruport, fejn il-maġġoranza tal-haddiema huma rappreżentati minn unjin oħra akbar minnha.

Ninsabu f'qagħda ta' haddiema mdgħajfin b'din il-qasma, waqt li l-gvern għandu setgħa msahha bil-politika ta' "Ifred u Saltan". Jista jimponi kull deċiżjoni għax b'din il-firda pikuza dejjem għandu grupp kbir bizzejjed ta' haddiema, biex iżomm il-pajjiż miexi b'ritmu li jidher itaffi l-effett ta' xi protesti li jista jagħmillu l-grupp l-iehor tan-nies tax-xogħol.

F'din il-qagħda tal-misthija jinsab il-haddiem Malti fin-nuqqas ta' TUC li tghaqquad lill-haddiema u lill-unjins kollha tal-pajjiż, biex bl-akbar saħha loġika u psikoloġika jjeqfu lil kull sid u lill-gvern, għad-drittijiet tagħhom ilkoll. L-istorja tirreġistra diversi twissijiet għal min jippriedka li ma jkunx żmien it-TUC, f'perjodu li jkun jinsab komdu ma' gvern li miegħu ihawwel hu a-skapitu tal-kumplement li jibqgħu jsaffru. Kemm se ndumu naċċettaw perjodi degradanti bħal dawn fl-istorja trejdunjonistika Maltija?

A. Pert, Birkirkara

Laqgħa ma' l-Ambaxxatur ta' DPRK

Nhar il-Gimgha 15 ta' Jannar delegazzjoni mill-Partit Komunista Malti komposta minn Victor Degiovanni, Segretarju tal-Kumitat Ċentrali u David Cuschchieri, membru tal-Kumitat Ċentrali, iltaqgħet ma' l-Ambaxxatur tar-Republika Demokratika tal-Poplu tal-Korea. L-Eċċellenza Tiegħu Han Tae Song li kien akkumpanjat minn Kim Hyo Sik, Kunsiller, fejn ġew diskussi affarijiet ta' interessi bilaterali.

Kif ukoll ġew mogħtija l-aħħar żviluppi dwar it-taħdidiet bejn 6 pajjiżi dwar it-tneħħija ta' l-armamenti nukleari mill-peninsula Korejana. Li sa issa jinstabu weqfin minhabba l-fatt li l-Istati Uniti ma tridx tneħħi l-armamenti tagħha installati fil-Korea t'Isfel, u dwar il-proposti għodda tad-DPRK dwar l-armistizzju li qed jiġi diskuss illum 50 sena wara l-waqfien tal-Gwerra tal-Korea. Fejn id-DPRK qed tipponi li dan jinbidel fi trattat ta' Paċi. Preżenti kien hemm ukoll John Zammit u Jean Pierre Sammut mill-Għaqda ta' Hbiberija ma' l-Korea

Il-Partit Komunista Malti hareġ ukoll stqarrija ta' appoġġ għall-proposti ta' 11 ta' Jannar mressqa mir-Republika Demokratika tal-Poplu tal-Korea fejn laqgħet dawn il-proposti bħala pass il'quddiem għal denuklijarizzazzjoni tal-Peninsula Koreana kollha. Il-Partit Komunista Malti jara l-proposta li l-ftehim ta' Armistizzju jinbidel fi trattat ta' paċi bħala pass il'quddiem sabiex jinbnew mizuri ta' fiduċja li huma nieqsa mit-taħdidiet li saru s'issa minhabba nuqqas ta' fiduċja min-naħa ta' l-Istati Uniti u pajjiżi oħra nvoluti f'dawn it-taħdidiet, kif ukoll appellat lill-Istati Uniti sabiex tilqa' l-proposta Koreana sabiex ikun hemm tishih ta' sigurtà u Paċi sabiex tonqos it-tensjoni fil-peninsula Korejana.

Ittri lill-Editor

Twegiba lil Gejtu Vella

F'intervista li dehret fl-aħħar hargha ta' Żminijietna, s-segretarju tal-UHM, Gejtu Vella, stqarr li ma jaqbilx li jkollna TUC f'Malta, għax TUC li ma tkunx fi żmienha, ma tkunx fl-interess tal-haddiema. Ma din il-fehma li żgur mhix maġġoritarja fil-kamp trejdunjonistiku, s-sinjur komplja jgħid li "mhux ta' għid għall-haddiema li l-unjins jtkellmu b'ton wieħed".

Hasra li ufficjali għolja ta' wahda mill-akbar unjins Maltin, għandhom dawn il-fehmiet li huma kuntrarji eżatt tal-motto tal-unjins, "fl-għaqda s-saħha". Ma nistgħux ma nirreżistux dawn l-idejiet, li qegħdin jgħollu l-barrikata li ilha hafna tifred lill-haddiema Maltin.

Ma nixtiequx nibqgħu bl-istatus quo, b'xi unjin mill-kbar tkun pupazz ta' partit politiku, li taħdimli b'tattika halli jirbah meta jkun fl-oppożizzjoni, biex tkun il-favorita tiegħu meta jiehu l-gvern. Ma rridux inkomplu naraw haddiema tas-servizz ċivili jaċċettaw kundizzjonijiet inferjuri b'fedeltà lejn il-gvern li jaqsam il-hakk tad-dahar mal-unjin tagħhom, u b'impika ma shabhom tal-unjin l-oħra tal-maġġoranza.

Niddeploraw il-hajja f'ċaqlembuta, fejn haddiema membri ta' unjin jieħdu favuri ngustament, waqt li shabhom ta unjin oħra jsofru ngustizzji, skond ir-relazzjoni tal-unjins rispettivi mal-gvern tal-gurnata. Jisghobbina għat-taqtiegħ il-qalb li jbatu l-haddiema bil-hajja taht il-pessjoni tad-dipendenza fuq l-intrici li jsiru fl-arena politika. Nistmerru s-sistema kurrenti, fejn unjin ta' minoranza tiffirma ftehim mal-gvern li jippreferiha, avolja tkun taf li l-unjin li tirrappreżenta lill-maġġoranza f'dak il-post tax-xogħol ma taqbilx ma' dak il-ftehim. Ma naqblux mal-prattika mishuta, fejn il-gvern ikollu alleanza moħbija ma' unjin kbira, li qabel kollox, tikkundizzjonalu l-membri tagħha għall-politika tiegħu, biex isserrahlu rasu minn poter sod bl-

The End Days

In the lead up to the Copenhagen climate talks, an international panel of scientists released a report showing that we are well on the way to six degrees or more of global warming within the next 100 years, on the upper bound of climate model predictions under business-as-usual scenarios. Such a rapid temperature shock has no parallel on earth. Most species and ecosystems cannot adapt to it.

The report paints a grim picture of what this means. By 2100 most of the world's life, and most humans, will have disappeared. The few remaining human survivors will live in competition for scarce resources near the poles. No doubt, there will be violence along the way.

As I contemplate our inaction on climate change despite this knowledge, I feel depressed and genuinely afraid. We simply do not, yet, have the collective sense of urgency that is needed to tackle this huge and very real problem. If science is so clear, do policy makers

and media simply disbelieve it, or are they unaware?

What more do they need to know? Who else needs to tell it to them? Is it possible that they are knowingly taking us down this path?

Even on the left there is a tendency to see this as one issue among many, or as an opportunity to push for redistributive "green growth" agendas. Some see it as chance to challenge capitalism and colonialism, which, to be sure, it is.

The issue is fundamental, in important senses: we must address it or all other issues are irrelevant. And to address it we must fundamentally abandon growth economics. There cannot be indefinite accumulation in a finite system. That means we have to accept that we are both redistributing and averaging down. Do we, as human societies, have the capacity to do that?

Sammy Camilleri,
Mississauga, Canada

ABBONAMENT GAZZETTA ZMINIJETNA

ISEM _____

INDIRIZZ _____

KODIĊI POSTALI _____

Email _____

Għal sena (5euro)

Sentejn (10euro)

Ibagħtuha f'dan l-indirizz: 14/8, Vincenti Bldgs, Triq id-Dejqa, Valletta. VLT1432.

Editorjal

Il-hatja m'humieq il-haddiema

Il-kriżi kapitalista għadha għaddejjja, laktar fabbriki qeghdin jagħlu, aktar haddiema qeghdin jilfu l-impieg, aktar għawg u mizerja għal min jgħix bil-paga jew bil-pensjoni.

Il-gvernijiet, kemm dawk apertament kapitalisti kif ukoll dawk li jinhbew taht l-isem ta' soċjal demokratiċi u New Labour, qeghdin jagħmlu l-almu tagħhom biex isalvaw is-sistema kapitalista, magħrufa ahjar il-lum bhala l-ekonomija neo-liberali.

U kif qeghdin jipprovaw isalvaw dis-sistema, sistema wahxija li tipremja lil min huwa b'saħħtu u għoni u ssawwat u tassar lill-haddiema?

Qeghdin jipprovaw isalvawha billi johorgu l-biljuni minn flus il-poplu.

U l-bankiera xorta wahda jibqgħu jixxalaw. Jibqgħu jagħtu bonuses ta' miljuni lil manigġers, anke meta l-bank jagħmel telf enormi.

U l-flus li l-poplu qiegħed johrog ifisru inqas spiza fl-edukazzjoni, s-servizzi soċjali, proġetti infrastrutturali, holqien ta' impiegi ... dak kollu li jagħmel haġja diċenti għall-maġġoranza tal-poplu.

Fi kliem iehor, qeghdin jipprovaw isal-

vaw il-kapitalizmu billi jzidu l-mizerja fuq il-haddiema, l-pensjonanti u l-batuti.

Sadanittant il-midja f'idejn il-kapitalist, fethet il-kanuni kollha biex tpingi l-kriżi bhala tort tal-haddiema. Għax, skond dawn il-qaddejjja tal-kapital, il-haddiema qiegħed jisloħ il-flus meta jiehu l-pensjoni, meta jiehu zjidiet għall-gholi tal-hajja, meta jkollu servizzi tas-saħħa, ta' l-edukazzjoni b'xejn u beneficcji oħra.

Qegħdin jishqu li l-istat ma jiflahx iħallas dawn il-beneficcji u għandu jnaqqas l-ispiża tiegħu fuq dawn, inaqqas il-haddiema u jnaqqas il-flus li jonfoq f'kull qasam, anke fir-riċerka, titjeb ta' infrastruttura u proġetti pubbliċi.

Fl-istess waqt jippriedkaw li l-istat għandu jnaqqas it-taxxi, tnaqqis li minnu dejjem igawdu dawk li għandhom hafna.

Il-gvernijiet borgizi u l-Unjoni Ewropea huma kompliċi f'dan l-attakk kontra l-klassi tal-haddiema. Iharsu biss l-interessi tal-monopolji, il-banek u l-kumpaniji transnazzjonali u l-istrateġija tagħhom biex johorgu minn din il-kriżi hija li jittfegħu il-piż kollu fuq il-haddiema, il-pensjonant, il-fqir, is-self employed u l-batut.

L-istrateġija hija sempliċi. Tib-

dil radikali fis-sistema tas-servizzi soċjali (u nafu min se jbati), tnaqqis fl-impiegi, zjieda fix-xogħol prekarju, tnaqqis fil-pagi u kull beneficcju iehor.

L-Unjoni Ewropea qegħda tgħasses bħal seker pajjiżi membri bħall-Greċja, l-Irlanda, l-Portugall, Spanja u oħrajn u permezz tal-midja qegħda xxerred il-biża' fost il-popli tagħhom billi tpingi stampa ta' katastrofi u diżastri. B'dan il-mod qegħdin jintimidawhom halli jaċċettaw il-miżuri li jridu jimponu fuqhom.

Tant li l-Prim Ministru Grieg, meta ra l-miżuri li l-Unjoni Ewropea qegħda tesigi li jimponi fuq il-poplu tiegħu, iddik-jara: "Tlifna parti mis-sovranità tagħna".

Il-miżuri jfissru tbatija u mizerja għall-poplu in ġenerali, tishieh tas-sistema kapitalista, aktar profitti għall-ftit u, wara ftit ta' kalma u prosperità falza, ta' perjodu fejn l-ghonja jkomplu jisirqu u jesplojtaw, terġa' titfaċċa kriżi oħra.

Il-haddiema tal-Greċja, Spanja, l-Portugall u oħrajn qeghdin iqumu u jipprotestaw kontra din il-ħnizrija ta' rimedju għall-kriżi li holqu l-kapitalisti.

Il-haddiema jifhmu li hemm bżonn ta' riformi biex l-istat ikun f'qagħda finanzjarja tajba biex ikun jista' jħallas il-pensjonijiet u l-beneficcji u jkompli bil-proġetti. Imma l-medicina proposta mhix dik tajba u ġusta. Hemm soluzzjonijiet oħra fejn il-piż jingarr minn kulhadd, u min jiflah l-aktar igorr l-aktar.

L-iffinanzjar tal-partiti kollha mill-istat giet pprovata f'demokraziji stabbiliti fl-Unjoni Ewropea, u din is-sistema hi appoġġjata mir-rapport GRECO tal-Kunsill ta' l-Ewropa.

Malta qiegħda l-bogħod ferm minn sistema tassew ġusta dwar l-iffinanzjar tal-partiti. Kulhadd jaf kemm jingħataw

L-Għaqda Żminijietna -Lehen ix-Xellug

Żminijietna -Lehen ix-Xellug huwa moviment xellugi u jinkludi membri tal-Partit Komunista, il-Partit Laburista, l-Alternattiva Demokratika, haddiema, akkademici, studenti, trejd unionisti, ġurnalisti u pensjonanti.

Żminijietna hija l-lehen tax-xellug. Il-mira ewlenija hi li l-għaqda jkollha preżenza ikbar fis-soċjeta' permezz ta' attivizmu minn perspettiva xellugija, b'emfazi fuq il-principji ta' l-ugwaljanza, ġustizzja soċjali u sostenibiltà ekoloġika.

Din ir-rivista hija wahda mill-ħidmiet ta' l-Għaqda u wieħed jista' jabbona permezz ta' ċekk jew money order ta' 5 euros fl-indirizz: 14/8, Vincenti Bldgs, Triq id-Dejqa, Valletta.

Kull korrispondenza għandha tintbagħat fl-indirizz ta' hawn fuq jew zminijietna@yahoo.com

Il-kitibiet fir-rivista huma l-fehmiet u opinjonijiet tal-kitteba u mhux bil-fors jirriflettu l-policy ufficjali ta' l-Għaqda Żminijietna

pjaciri u kemm hawn minn għandu nfluenza fuq il-partiti l-kbar. Imbagħad noqogħdu ngorru bil-koruzzjoni u nuqqas ta' demokrazija. Izda x'nippetendu jekk nivvutaw biex inzommu kollox kif inhu?

Hasil tal-Flus Politiku

Michael Briguglio

Kemm qegħdin tajjeb f'dan il-pajjiż! Mela għaqda volontarja b'ponn membri għandha tissottometti l-kontijiet tagħha lill-Kummissarju għall-Għaqdiet Volontarji sabiex tkun tista' tiehu fondi mill-istat u tagħmel għabriet pubbliċi. Partit politiku kbir li jiehu €100,000 fis-sena mill-istat (u jgħbor flejjes kbar kemm f'kampanji fuq it-televiżjoni kif ukoll minn wara l-kwinti) m'huwiex obligat li jippubblika l-kontijiet tiegħu!

Qegħdin niffaċċjaw sitwazzjoni fejn il-partiti l-kbar qeghdin jaħdmu qishom oligarkiji li l-ghan tagħhom huwa li jahkmu u jinfiltraw f'kull qasam tal-pajjiż. Dawn huma l-istess partiti li jaqblu bejniethom f'bosta affarijiet minn fuq dahar il-poplu. Ngħidu ahna jaqblu li jeżentaw lilhom infushom mill-liġi tad-data protection - għalhekk jistgħu jgħbru informazzjoni privata ta' kull ċittadin mingħajr ebda permess miċ-ċittadini. *Big brother is watching you...* u kif! Jagħmlu ukoll minn kollox biex jeskludu lil haddiehor milli jidhol fil-parlament, permezz ta' liġi elettorali li hija parodija ta' sistema ġusta u ekwa. Jaqsmu l-postijiet fuq bordijiet nazzjonali - l-aqwa li jeskludu lil haddiehor.

Fejn jidhol l-iffinanzjar tal-partiti, il-Partit Nazzjonalista u l-Partit Laburista qeghdin iżommu skiet kbir sabiex jizguraw li ma jkunx hawn bidla mis-sistema preżenti. M'hijiex sorpriża li ż-żewġ partiti baqgħu muti dwar rapport riċenti tal-Grupp tal-Pajjiżi kontra l-Korruzzjoni fi hdan il-Kunsill ta' l-Ewropa (GRECO).

Dan ir-rapport jgħid li l-Partiti għandhom jiddikjaraw id-donazzjonijiet li huma ikbar minn ċertu ammont u li għandhom jizvelaw l-identita' ta' min itihom id-donazzjonijiet. Jgħid ukoll li donazzjonijiet minn sorsi mhux magħrufa għandhom jitwaqqfu u li l-partiti politiċi għandhom ikollhom sistemi propja tal-kontijiet u ta' l-awditjar.

Ir-rapport GRECO juri thassib dwar il-fatt li huma biss il-PN u l-PL li huma rappreżentati fil-Kumitat Malti li suppost qed jiehu hsieb din il-kwistjoni, liema

kumitat jispikka bil-letargija li għandu.

Is-sistema preżenti dwar l-iffinanzjar tal-partiti tista' tiġi deskritta bhala wahda tal-hasil tal-flus politiku. Hemm min għandu influenza kbira fuq il-partiti politiċi izda ma tezisti l-ebda sistema ta' kontijiet li turi dan. B'naqra mmaginazzjoni wieħed malajr jintebah kif verament tista' tagħmel triq fil-baħar bil-flus.

Bl-istess mod, is-sistema ta' ddikjarar tan-nefqa tal-kandidati fl-elezzjonijiet ġenerali, Ewropej u lokali hija farsa. Hija ovja li numru ta' kandidati jonfqu iktar flus minn dak permess bil-liġi f'sistema ta' pjaciri, bil-barka tal-Kummissjoni Elettorali - li, għal darb'ohra hija kkontrollata mill-PN u l-PL. L-istess bħall-Awtorita' tax-Xandir, bil-haq.

Jekk hawn min qed johlom li Gvern Laburista ser ibiddel din is-sistema, infakkar li l-PL, l-istess bħall-PN, baqa sieket dwar hafna deċizjonijiet li affettwaw ċertu interessi... bhāl, ngħidu ahna, il-fatt li l-Gvern hafer €3.3 miljun lill-kumpanija MIDI għal skart ta' kostruzzjoni li ntefa' fil-baħar.

Nistgħu nibqgħu naċċettaw is-sistema ta' hasil ta' flus politiku?

Alternattiva Demokratika temmen li għandu jkun hemm regoli cari dwar l-iffinanzjar tal-partiti. Fost il-proposti ta' AD, wieħed isib li donazzjonijiet ta' iktar min €5,000 għandhom jiġu ddikjarati mill-partiti u dawk iktar minn €40,000 għandhom ikunu illegali. Nemmu ukoll li l-istat għandu jiffinanzja lill-partiti politiċi permezz ta' €3 għal kull vot fuq livell nazzjonali (f'elezzjonijiet ġenerali jew Ewropej).

L-iffinanzjar tal-partiti mill-istat tista' twassal għal iktar trasparenza speċjalment jekk tiġi kkumpanjata minn regoli stretti li jgħegħlu lill-partiti sabiex ikollhom kontijiet awditjati.

Fis-sitwazzjoni preżenti, l-Partiti l-kbar jieħdu l-flus mill-istat (apparti d-donazzjonijiet 'invizibbli'), izda partiti zghar la jieħdu fondi mill-istat u l-anqas ma jistgħu japplikaw għal fondi li jingħataw lill-għaqdiet volontarji. X'konna qed ngħidu fuq oligarkija?

Ix-xandir pubbliku

minn Reno Cardona

L-ewwel haġa li tiġi f'moħħ hafna nies meta tahseb fix-xandir hija l-politika. Kwazi kwazi nazzarda ngħid li hija l-unika haġa. Dan għax is-suġġett tant iqaqal osservazzjonijiet dwar ir-rwol demokratiku tax-xandir pubbliku u l-bilanċ, jew in-nuqqas ta' bilanċ, fl-istazzjonijiet tal-partiti, li ftit iħalli spazju għal riflessjoni dwar aspetti oħra tax-xandir.

F'artiklu li deher fl-20 ta' Dicembru fil-Malta Today, l-Onorevoli Charlò Bonnici jikteb dwar ix-xandir pubbliku u seħmu biex tissaħħa id-demokrazija. Fih jiffoka fuq ir-ristrutturazzjoni tal-PBS filwaqt li jagħti harsa lejn ir-realtajiet politiċi, tal-passat u tal-preżent, ta' pajjiżna. Jgħid ukoll li stazzjon jagħti garanzija ta' indipendenza biss jekk ma jiddependix fuq l-istat biex jiffinanzjah. Madanakollu, apparti li ma jgħidx kif dan għandu jsir fil-każ tal-PBS, ma jirreflettix l-anqas fuq aspetti relatati max-xandir pubbliku, li però, b'xorti tajba, jmorru lil hinn mill-bilanċ politiku.

Aspett importanti tax-xandir pubbliku huwa r-rwol edukattiv tiegħu. B'edukazzjoni minix qed nifhem serje bla tmien ta' programmi tard bil-lejl li jgħibulek in-nghas anke jekk tarahom fl-eqqel xemx ta' filgħodu. L-anqas ma nifhem repetizzjonijiet ta' programmi li jkun deħru fuq Education 22, l-istazzjon iddedikat lill-edukazzjoni u mmexxi mill-istat, jew intervisti miġbuda snin qabel.

B'edukazzjoni nifhem dawk l-opportunitajiet tekniċi kollha li x-xandir tal-lum igawdi minnhom biex jinvolvi n-nies li jaraw programm li jqaqal mhux biss l-interess biex isegwuh imma l-motivazzjoni biex ninteragixxu miegħu.

L-Onor. Bonnici jagħlaq l-artiklu tiegħu propju billi jhares 'il quddiem u jsemmi l-bżonn li kumpanija moderna tal-midja bħalma tixtieq tkun il-PBS ikollha portal elettroniku li jilhaq l-udjenza lil hinn mill-iskrin tat-televiżjoni. Huwa dnub li s'issa għad ma sar l-ebda investment f'proġett ta' dan it-tip li jekk immenigjat tajjeb jiftaħ hafna twieqi godda t'opportunita' kemm għall-udjenza kif ukoll għall-kumpanija nnifisha. Hija hasra kbira li r-rwol edukattiv u interattiv tal-PBS, meta jissemmew, jagħmlu dan f'perspettiva tal-gejġenti, u mhux ta' xi haġa konkreta fil-preżent. Nittamaw li dawn l-ideat u proposti jitwettqu daqt f'xi forma jew oħra, speċjalment fil-mument meta x-xandir televiżiv f'Malta, bħal dak fil-bqija tal-UE, qed jaqleb digitali.

Biex dan isir hemm bżonn ta' tibdil fil-mod kif il-gvern iħares lejn l-industrija li minnu jagħmel parti x-xandir pubbliku. M'għadux biżżejjed li ngħidu, kif b'xorti hazina jistqarr l-Onor. Bonnici stess, li x-xandir mhuwiex wieħed mis-setturi li fuqu tiddependi l-ekonomija Maltija. L-anqas m'għadu biżżejjed li nibqgħu nħarsu lejn ix-xandir bhala l-għalqa rikreattiva tal-partiti politiċi u ta' ftit kumpaniji li jiddominaw is-suq bis-saħħa ta' klientela tar-reklamar. Jekk il-gvern irid iwitti triq għat-tigdid tal-midja f'Malta u jpoġġi fuq saqajha l-PBS u l-industrija li dim tagħmel parti minnha jista' jagħmel dan b'investment serju fit-taħriġ ta' min jaħdem fis-settur, speċjalment il-kumpaniji ż-zghar u ż-zgħażaġh, biex dawn ikunu jistgħu jizviluppaw il-potenzjal u jtejbu l-prodott tagħhom b'mod professjonali u f'kuntest kompetittiv li jkun jista' jmur lil hinn minn xtutna u mill-politika dejqa li toħnoqhom. B'hekk jista' jkollna settur tal-midja b'saħħtu, b'funzjoni Prattika u li jgħin lix-xandir pubbliku jwettaq il-missjoni demokratika tiegħu.

Il-futur tal-Welfare State

Rapport dwar diskussjoni organizzata minn Zminijietna 'Il-Futur tal-Welfare State'.

Id-diskussjoni pubblika dwar il-futur tal-welfare state seħhet fil-5 ta' Diċembru 2009 gewwa 60a, Triq id-Dejqa, l-Belt Valletta u kienet l-erbatax mis-sensjela ta' diskussjonijiet pubbliċi dwar temi politiċi u soċjali li qed jiġu organizzati minn Zminijietna.

Il-kelliema prinċipali (ritratt) kienu Stefan Zrinzo Azzopardi (Partit Laborista), Michael Briguglio (Alternattiva Demokratika – The Green Party), Charles Pace (Lecturer in Social Policy) u Angele Deguara (Lecturer in Sociology). Il-kelliema ddiskutew u qajmu punti neressanti dwar is-sostenibilità u l-futur tal-welfare state.

James Debono, li mexxa d-diskussjoni, fetaħ id-diskussjoni b'mistoqsijiet diretti sabiex iġieghel il-kelliema u parteċipanti jaħsbu b'mod aktar wiesgħa fuq il-kuncett tal-welfare state u l-futur tiegħu.

"Il-welfare state qed jemanċipa lil dawk li qed jiġu mgħejjuna jew qed johljoq dipendenza?"

"Il-welfare state għandu jgħin biss lil dawk li qegħdin f'riskju ta' faqar jew għandu jkun wieħed universali bħala dritt ta' ċittadinanza?"

"Bil-popolazzjoni li qed tixjeh għadu sostenibbli welfare state? Jekk taqblu ma' dan il-ħsieb kif lesti li nsostnuh?"

Charles Pace beda b'analizi u qabbel il-futur tal-welfare state mas-silġ fi żewġ poles tad-dinja li qieghed kull ma jmur dejjem jinħall. Qal li hemm żewġ toroq biex nikkumbattu l-bidla fil-klima, li huma jew nibqgħu bid-drawwiet ta' qabel u nġhidu li ma nistgħux ninbidlu jew nkella *'we go for change'*. L-istess jista' jingħad għall-welfare state.

Kompla biex qal li fuq skala Ewropeja il-welfare state f'Malta hu l-hames l-inqas ġeneruż u sitta f'dik li hi privatizzazzjoni ta' oqsma fil-kura tas-saħħa. Kompla biex qal li l-welfare state ma jistax jinżamm jekk ma nibdlux id-drawwiet u nnaqqsu n-nefqa pubblika. Eżempju tipiku huwa l-każ tal-pensjonijiet fejn suppost il-problema solvejniha meta fil-fatt kull ma sar kien li ziedna l-età ta' l-irtirar. Jekk ma nirriformawx is-sistema tal-pensjonijiet billi l-persuna toħroġ għall-kontribuzzjoni tas-second pillar, is-somma ta' 2/3 tkun inqas fil-futur qarib. Dana kollu juri li l-problema għadha mhux riżolta. Għandna wkoll il-problema ta' 'waiting list' li qed taffettwa l-aktar lill-popolazzjoni anzjana. Jew titqanna tistenna fil-kju jew nkella ma għandekx għażla oħra li tmur u thallas fil-privat. Riċenti ddaħħlu miżuri tajbin fil-housing biex jgħinu lill-koppji żgħażaġh, imma mill-banda l-oħra l-prezzijiet ta' djar qed jkompli jizdiedu u aktar propjetà qed tkompli tinbiegħ lill-barranin. Haġa pozzittiva hi li l-gvern qal li ser jirregola l-prezzijiet tal-medicina. Rigward il-'means testing' Charles Pace ikkritika sistema li tiffavorixxi l-aktar lil dawk li ma jagħtux l-informazzjoni kollha dwar id-dhul tagħhom.

Stefan Zrinzo Azzopardi qal li jaqbel li welfare state jkun aġġornat. Kien hemm żmien f'pajjiżna meta bdejna nisimgħu diskors li "ma'għadux iż-żmien ta' welfare state, imma rridu neqilbu għal 'welfare society'". Il-Partit Laborista dejjem emmen u haddan il-prinċipju ta'

welfare state. Eżempju tipiku hu r-riforma fil-ligi tal-kera ta' l-Att No10, fejn l-emendi li saru, tfasslu b'mod sensitiv u responsabbli, fejn nstab bilanċ halli ma jispicawx nies jorqdu barra fit-toroq.

Wasal iż-żmien li nirriflettu u nistaqsu x'għandu jkun l-għan ewlieni tal-welfare state li oriġinarjament fi sebgħinijiet ġie maħsub biex l-Istat jagħti 'cash hands out' minhabba l-faqar soċjali li kien jeżisti u s-soċjetà illum, fejn illum naraw soċjetà aktar affluenti u li evolviet.

Is-sostenibilità tiddependi mit-tmexxija tal-pajjiż fejn il-gvern qed jieh u deċizjonijiet zbaljati bħall-każ ta' l-estenzjoni tal-power station li ser tissarraf fi spiża kapitali, hsara ambjentali u detriment għas-saħħa tal-bniedem li eventwalment ser iżzid il-piż fuq il-kura tas-saħħa u biex nimmaniġġaw l-iskart. Kompla biex qal li ma għandniex nħarsu lejn il-welfare state iktar bħala 'cash hand outs', hlief għal min hu fil-bżonn. Partit Laborista jemmen f'investiment aktar ta' servizzi tas-saħħa fil-komunità. Rigward il-means testing Stefan Zrinzo qal li hafna persuni qed jispicaww eskluzi ngustament konsegwenza ta' zieda minima fi dhul tagħhom.

Michael Briguglio qal li welfare state beda biex il-kapitaliżmu jibqa' hemm. Ma jfissirx li għax hi xi haġa ta' sistema kapitalista, min hu xellugi għandu jkun kontriha, anzi nemmen li għandna niġġieldu biex il-welfare state insalvawh. Ma rridux inħarsu lejn il-welfare state bl-ideja ta' hamsin sena ilu, li qisu qieghed hemm biex itik iċ-ċekkijiet. L-ewwelnet minhabba s-sostenibilità finanzjarja li ha tikkollassja u l-oħra għax tista' toħloq dipendenza fuq l-individwu li taf twasslu għal aktar faqar. Fuq livell Ewropej hemm minn qed jimbotta għal Ewropa iktar soċjali u ekoloġika, bħall-Greens u oħrajn li qed jimbutaw għal Ewropa neoliberali bħall-lemin.

F'pajjiżi li għandhom taxa tad-dhul progressiva, għandhom iktar ugwaljanza bħall-Isvezja u l-Finlanda. Huma ukoll l-iktar pajjiżi kompetittivi, sostenibbli u soċjalment ġusti. Dana jikkonfermah anke l-istess World Economic Forum. Mill-banda l-oħra f'Malta iż-żewġ partiti l-kbar jikkompetu bejniethom minn irid innaqqas it-taxxa tad-dhul l-ewwel. Din mhi xejn għajr politika leminija. Jekk irridu nsahħu l-welfare state u l-ugwaljanza, rridu nżiedu taxxi fuq min jaqla' flus kbar u mhux innaqqsu taxxi. Fuq livell Ewropej minn għandu għal qalbu l-ġustizzja soċjali rridu niġġieldu sabiex nsahħu s-sistema ta' Cohesion funds u Structural funds li tgħin sabiex iġġib ugwaljanza bejn il-pajjiżi u l-popli Ewropej. Eżempju hu l-Germanja tal-Lvant li peress li hi inqas żviluppata mill-Germanja tal-punent qed tibbenifika minn dawn il-fondi.

Il-welfare state tista' tarah bħala l-gvern li jtik il-huta jew il-qasba. Fil-fehma tiegħi l-Gvern għandu jtik il-huta jekk għandek bżonnha, kif ukoll għandu jarmak b'qasba. Din irridu nħarsu lejha billi nirriflettu fuq is-soċjetà ta' illum, li hi soċjetà ta' hafna riskji. Għandna riskju mill-bidla

fil-klima, l-ikel li nieklu ma nafux x'fih, dhaħen fuq is-saħħa, job stability etc. Nemmen li l-gvern għandu jarmak għal dawn il-riskji. Filfatt l-Edukazzjoni u Saħħa huma ta' mportanza primarja għal welfare state.

Nemmen li welfare state ma għandniex narawh bħala stat. Ma jistax ikollna soċjetà fejn l-istat jiddetta kollox għax tista' twassal għal soċjetà awtoritarja. F'soċjetajiet li mhumiex pluralisti ssib hafna movimenti li drittijiet tagħhom ma jtihomlhomx l-istat imma għax iġġieldu għalihom bħal drittijiet tal-gays, persuni b'dizabilità u drittijiet tan-nisa. Id-drittijiet tal-haddiema ma waqgħux mis-sema imma ġew għax iġġieldu l-unjins għalihom.

Nemmen li l-MCESD huwa wieħed skadut għax il-movimenti mis-soċjetà ċivili huma eskluzi mid-diskussjoni fl-istess fora. Hafna nisa ma jaħdmux għax neqsin minn policies favur il-familja u xogħol. Rigward il-Means testing ġeneralment jiġu kkastigati dawk il-haddiema li avvanzaw ftit fil-paga.

Angele Deguara qalet li taqbel ma' l-welfare state u li dan għandu jkun ukoll sostenibbli. Fit-teorija taqbel ukoll ma' universal benefits milli means testing. Semmiet li illum għandna nidentifikaw u nġhinu l-aktar lil dawk il-gruppi li huma f'riskju ta' faqar bħal anzjani, emigranti, lone parents, etc. F'soċjetà bħal tagħna għandna nħarsu lejn 'lone parents' bħala persuni rresponsabbli. F'soċjetajiet fejn hemm edukazzjoni sesswali eżempju condoms li illum għadu taboo f'Malta, ir-rata ta' lone parents hija ferm inqas u soċjetà hija iktar ugwal, b'saħħitha u kompetittiva. Qalet ukoll li ma taqbilx ma' tax rebates għal dawk il-ġenituri li għażlu li jibgħatu tfal tagħhom fi skejjet privati kemm għax ma tagħmilx sens u gvern ma għandux jagħmel tajjeb għal għażla tiegħek. Rigward il-means testing Angele qalet li l-Gvern biex jopera s-sistema tal-means testing jrid jonfoq ukoll.

Malta għandha tkun zona hielsa mill-GMOs

Il-ġlieda kontra l-influss ta' 'GMOs' fil-pajjiżi ta' l-Unjoni Ewropea hija battalja kontinwa, fejn fuq naħa waħda għandek l-ambjentalisti, il-blokk tax-xellug magħqud u l-hodor u fuq in-naħa l-oħra għandek kumpaniji multinazzjonali kbar li qed jippruvaw jippenetraw is-suq Ewropej biex jiksbu kontroll u jinwadu s-settur agrikolu bil-GMOs. L-istess bħalma qed jiġri fis-settur tal-bijofjuwil fil-pajjiżi ta' tleat dinja.

Zminijietna - Lehen ix-Xellug tinsab iddispjacuta hafna għall-Kummissarju Ewropej, John Dalli talli ta' l-approvazzjoni tiegħu għall-koltivazzjoni ta' patata ġenetikament modifikata, magħrufa bħala 'Amflora'. Nibzghu li l-Kummissarju John Dalli cceda għall-pressjoni li ġiet eżercitata mill-2003 mill-Kumpanija

Means testing itaqal l-aktar lil dawk li huma bil-paga u li jimxu għustament fid-dikjarazzjoni tad-dhul tagħhom.

David Pisani miż-Zminijietna – Lehen ix-Xellug qal li l-partiti tax-Xellug kienu huma li ntroduċew il-welfare state u rwol ta' l-istat hu wieħed mportanti. Il-kuncett tal-welfare society ma hadimx, filfatt fi krizi ekonomika l-għaqdiet li jiddependu mill-ghotjiet karitattivi ntaqlu ferm aktar hafin bħal Dar tal-Providenza.

Mario Mifsud semma l-isfida li rridu naghmlu biex insostnu l-welfare state, fejn qal li l-kuncett illum hu wieħed hafin. Tenna li hemm bżonn li nħarsu lejn il-problemi u nħafsu aktar fuq kura preventiva. Il-vaċċinazzjoni hi hafna inqas mill-ispiza li nonfqu għall-konsulenti.

Alfred Vella qal li kien hawn xi pajjiż li falla għax kellu welfare state aħjar minn ta' haddiehor? Il-pajjiżi li nvestew fil-welfare state avvanzaw aktar il-quddiem. Il-problema hija l-abbuż mill-evazzjoni tat-taxxa u l-abbuż mill-benefiċċji.

Michael Camilleri qal li kullimkien il-welfare state qisu jinsab fil-krizi. Dana prodott stess tal-falliment tas-sistema kapitalista. Filfatt bil-privatizzazzjoni naqas id-dhul tal-Gvern. Mingħajr welfare state jizdied il-faqar fis-soċjetà.

Michael Grech qal tajjeb insaqsu min qed igawdi mill-welfare state? L-isptarijiet privati qed jirreklamaw minn fuq l-inefficjenza tal-gvern fil-kura tas-saħħa. Staqsja lill-kelliema preżenti jekk humiex lesti li jekk jkun hemm partit Xellugi fil-Gvern jinvesti tant fis-servizz tas-saħħa pubblika li nies ma jibqgħux jiddependu aktar mis-settur privat? Kompla biex qal li l-ġid komuni ma jeżistix, imma teżisti soċjeta b'interessi kontrastanti.

Mary Anne Zammit qalet li hi ukoll favur universalità ta' welfare state. L-Edukazzjoni u Empowerment huma oqsma li qed nfallu u b'hekk in-nies li fallaw qed jibqgħu dipendenti fuq il-benefiċċji. Filfatt dawk li mhux emanċipati jaqgħu lura u oħrajn qed jistagħnew.

Clyde Caruana qal li l-welfare state huwa dik l-insurance li tingħata lill-individwu milli jaqa' fil-faqar. Fl-Ewropa għandna diversi forum ta' welfare state. Fil-pensjonijiet għollejna s-cieling, għollejna l-età ta' l-irtirar, pero l-kontribuzzjoni għada l-istess. Għandna naraw id-difetti fit-thaddim tal-welfare state. Il-problema hi ukoll ġeografika fejn ir-rata ta' twelid qed tonqos biex tagħmel tajjeb fi tkabbir ekonomiku. Unemployment benefits ukoll qed joħloq dipendenza u spiża kapitali. Jeħtieġ riforma biex nsahħu l-welfare state universali. Jekk ir-riforma tkun maħsuba b'mod tajjeb tagħti riżultati iktar aħjar.

Multinazzjonali BASF biex tinfiltru s-suq Ewropej biex tikkultiva u ttiproduċu 'l-Amflora'.

Ta min jinnota li l-gvern ta' Ċipru heġġeg lill-Kummissjoni Ewropea sabiex tiddikjara Ċipru zona hielsa mill-GMOs. Il-gvern ta' Ċipru għustament issostni li "minhabba l-ġeografija tal-pajjiż, peress li l-pajjiż huwa gżira żgħira, kwalunkwe kultivazzjoni ta' prodotti ta' GMOs jagħmilha aktar faċli li jinfettaw il-flora li teżisti fil-gzira ta' Ċipru".

Zminijietna jistieden lill-gvern ta' Malta u l-MEPs Maltin biex isegwu dan l-eżempju u għall-istess raġunijiet jinsistu fi hdan l-Unjoni Ewropeja li tiddikjara l-gzejjer Maltin zona hielsa mill-GMOs.

Aħna nappellaw ukoll il-Kummissarju Ewropej, John Dalli biex jahdem favur Ewropa Soċjali u ekoloġika, hielsa mill-GMOs u ma jcedhiex fil-pressjoni mill-kumpaniji multinazzjonali.

Il-fidwa ta' l-Anarkizmu

MARK MONTEBELLO

L-anarkizmu jiġi ġeneralment mifhum b'osta ghamliet. L-aktar, tlieta. L-ghamla l-aktar komuni ta' kif jinftehem hija bhala stat ta' dizordni politiku u soċjali (b'hafla ghajjat u storbu), bhal dak li sehħ l-Amerika (f'Los Angeles) fl-1992. Ghamla oħra hija bhala stat soċjali li fih ma jkollkx gvern effettiv, imma kullhadd ifendi għal rasu (mingħajr dizordni, ghajjat u storbu), bhalma kienet l-Albanija madwar l-1998. Ghamla oħra, fuq livell aktar filosofiku, hija bhala twemmin li, teoretikament u prattikament, ma jaċċetta ebda tmexxija jew awtorità legittima.

Meta l-filosfi jsemmuha mingħajr kwalifika (bhal, ngħidu ahna, Platun, Spinoza, Bentham, u MacIntyre), il-kelma 'anarkija' ġeneralment tirreferi għall-ewwel ghamla li semmejt hawnfuq. Huma ftit (bhal, ngħidu ahna, Sartre u Nozick) li jithaddtu dwarha fis-sens tattieni ghamla.

Minkejja dawn it-tliet definizzjonijiet komuni u ġenerali ta' anarkizmu, jien ma nifhem l-anarkizmu f'ebda ghamla minn dawn. L-anarkizmu li se nithaddet dwaru hawn taht nista' nsejjahlu 'Fakultattiv' u jirrelata ma' attitudni personali u ntima fuq livell individwali.

1. L-ossessjoni bil-konformità

Ma nafx jekk qatt smajt id-diska *The Logical Song* li kien hareġ il-grupp Supertramp fl-1979 fl-album *Breakfast in America*. Biċċa mill-lirika tagħha, miktuba minn Roger Hodgson, li kien ukoll il-kantant tad-diska, kienet tgħid hekk.

*But then they send me away
to teach me how to be sensible,
logical, oh responsible,
practical.
And they showed me a world*

*where I could be so dependable,
oh clinical, oh intellectual,
cynical.*

[...]
*Now watch what you say or
they'll be calling you a radical,
a liberal, oh fanatical,
criminal.*

*Won't you sign up your
name, we'd like to feel you're
acceptable, respectable, oh
presentable, a vegetable!*

Il-kliem ta' din id-diska popolari jista' jindika xi ftit jew wisq dak li rrid ngħid bl-ossessjoni għall-konformità li l-biċċa

l-kbira minna aktarx jiltaqgħu magħha kmieni fil-hajja u jibqgħu jiltaqgħu magħha hekk kif jikbru. Freud, fil-kteib tiegħu *Iċ-Civiltà u d-Diskontentizzi Tagħha* (1930), ifisser dik li baqgħet tisseejjah l-'era moderna' taht tliet aspetti differenti imma mhux distinti għal kollox minn xulxin: il-ġmiel, l-indafa, u l-ordni.

Taht dawn it-tliet titli huwa shtarreg kif l-'era moderna' ossessjonat ruhha bit-tnehhija ta' kulma jfikk l-armonija u l-perfezzjoni formali tas-soċjetà (l-aspett tal-ġmiel), bit-tnehhija ta' kulma jhammeg' jew itabba' b'xi mod is-soċjetà (l-aspett tal-indafa), u bit-tnehhija tal-indiċijoni personali (l-aspett tal-ordni).

It-tliet aspetti ikoll jippuntaw lejn il-konformità privata u soċjali, li l-era hekk imsejha 'post-moderna' suppost warrbet. Bil-mod tagħha, id-diska ta' Hodgson tishaq fuq edukazzjoni li baqgħet

tishaq fuq l-aspetti tal-'era moderna'; fuq il-konformità tal-individwi ma' soċjetà li tftitx il-konsistenza tagħha fis-sottomissjoni shiħa tal-kanonijiet ortodossi tagħha. Hija edukazzjoni li, kif tgħid id-diska, tiddel l-individwi f' nies sensibbli, loġiċi, responsabbli, prattici, dipendibbli, kliniċi, intellettuali, ċiniċi, aċċettabbli, rispettabbli, u prezentabbli; u jekk le, tqishom bhala radikali, liberali, fanatiċi, u kriminali.

2. Il-'post-modernizmu' tagħna

Bhal bosta avvanzi soċjo-filosofici oħra, f'Malta u Għawdex l-hekk imsejjah 'post-modernizmu' għadu ma

rabbix l-għerq minkejja li f'oqsma aktar żviluppatti tad-dinja ilu l-għexieren ta' snin li tnibbet, kiber u nfirax. Aktarx jeżistu diversi oqsma sub-kulturali 'l hemm u 'l hawn f'Malta u Għawdex li effettivament xi ftit jew wisq warbu l-valuri tal-modernizmu. Jekk wiehed jagħmilha ftit ma' zghazagh li m'għadhomx imorru knisja, jew idur dawra hafifa fl-Internet u jzur blogs ta' xi Maltin, malajr jintebah kemm dan hu minnu.

Izda b' mod ġenerali, fil-kultura dominanti, dawn il-valuri modernisti għadhom ma twarrbux. L-individwu għadu, b' mod ġenerali, jiġi implicitament mitlub jissottoskrivi l-kuxjenza u l-personalità tiegħu għat-tweemmin modernista, u għadhom jeżistu għamliet diversi, aktarx siekta u minn taht, ta' kastigi għal min ma jintelaqx għal tali sottokrizzjoni.

Forsi l-aktar 'kastig' mifruħ hija l-ostracizzazzjoni (jiġifieri t-twarrib jew l-eskluzjoni). It-tliet oqsma li jithaddet fuqhom Freud fl-aħhar mill-aħhar għandhom direttament x'jaqsmu mal-inkluzjoni u l-eskluzjoni tan-nies (bit-tieni wahda effett tan-nuqqas tal-ewwel). F'soċjetà bhal tagħna fejn l-istituzzjonijiet għadhom meqjusa assoluti, is-siwi tal-individwu huwa meqjus primarjament f'relazzjoni ma' dak l-assolutizmu tal-istituzzjoni u, b'konsegwenza, f'sottomissjoni għalih. L-individwu f'Malta u Għawdex, partikularment dak li jrid jeżisti fi hdan fasla istituzzjonali, huwa jibqa' jiġi meqjus inkluz fin-nisġa soċjali u politika jekk kemm-il darba jgħib ruhu b'tali mod li ma jfikkilx il-primat tal-valuri li l-istituzzjoni żzomm bhala sagrosanti għall-konservazzjoni tagħha nnijsa. Infatti, l-istituzzjonijiet f'Malta u Għawdex għadhom sallum iqisu bhala prijorità, mhux l-akbar u l-aqwa ġid tal-individwu, imma biss l-akbar u l-aqwa ġid tagħhom infushom. Kulmin bl-aġir tiegħu jfikk b'xi mod dan l-obgettiv jiġi helu helu mibzuq 'il barra mill-fasla istituzzjonali u eskluż mis-shubija tagħha.

Fil-biċċa l-kbira tal-kazijiet, f'Malta u Għawdex l-individwu għadu qed jiġi meqjus għodda strumentali għall-ghajxien u l-konservazzjoni tal-istituzzjonijiet, li għandhom bhala missjoni ewlenija li ma jtitlufx (u, jekk jista' jkun, ikabbru) l-ispazju tagħhom fil-medda tal-qawwa politika li hawn mifruħa soċjalment. L-istituzzjonijiet jgħixu għalihom infushom, mhux biex jaqdu lin-nies. In-nies huma biss ġustifikazzjoni tal-qawwa politika li l-istituzzjonijiet għadhom, u l-individwu fi hdan istituzzjoni huwa meqjus bhala xirk li xogħolu huwa biss li jhaddem il-mekkanizmi tal-istituzzjonijiet rispettivi li hu parti

L-artiklu ta' Mark Montebello jkompli fil-harga li jmiss ta' Żminijietna

Should Poverty be victorious in Europe?

Nighat Urpani

Spokesperson for AD on Social Protection.

The European commission president Jose Manuel Barroso told a gathering of civil society representatives on Monday (28 September) that the European Union needed to do more to tackle social issues such as poverty. On the other hand, while calling for greater European action to deal with the regions' poor, Mr Barroso ruled out any move on taxation. "It is impossible to harmonise this. We are not a federal state," he said.

However, one would think that it goes undisputed that the European welfare state touches almost every aspect of its economy and society. So far, in the mainstreams' perception, Europe managed to avoid the shamefully unjust American system. After all, the welfare state basically exists to provide insurance for citizens buffeted by the changing economy. As such, if the small size of European economies and their openness to external bigger shocks made them more volatile, we would expect a larger welfare state to cushion the poor, from these shocks. Alas! the evidence does not support this view. At present, 79 million people in the EU live in poverty, despite the fact that they inhabit the richest economic area in the world.

The question of who receives most

from the EU budget has continually caused strong debate between net donors and net recipients, and upcoming discussions on funding for the EU's next financial period 2014-2020 are unlikely to pass off smoothly. Germany and other higher tax member states complain however that low-tax countries, such as Ireland undermine their ability to support expensive social welfare programmes.

Let us not undermine the fact that redistribution of income by means of taxes, transfers, and other means is a policy measure, and therefore is a result of the politico-economic process. The role of institutions in economic redistribution is flexible and ultimate reflect the deeper forces. Before Brussels' army think of moving towards an American welfare system, some factors must be seen in contrast to Europe: The United States is a country of immigrants. It stands to reason that those who left their countries of origin in search of fortune to escape poverty were the most risk-taking of the lot. American history also confirms the role that racial divisions played in limiting the welfare state.

It also makes us aware that the introduction of minorities, such as the new immigration into Europe, might create a potential for entrepreneurial politicians to create hatred in order to gain support. It might be a foolish step not to see the difference between European and U.S politics without recognizing the strong differences in beliefs between the two areas.

Different perceptions about the poor can also lead to a different tolerance of inequality. Europeans may be more offended by inequality because they perceive it as intrinsically unfair.

Americans on the other hand, may be more tolerant because they see inequality as a fair result of individual effort. One cannot deny the fact that some right-wing politicians have worked hard to instill the idea of the poor as morally incompetent and irresponsible lay about. As such, American beliefs about the poor should be seen as the result, not the cause, of successful American anti-redistribution politics.

Educational institutions played its role too. The right-wing ideology continues to dominate schools through a system of local funding. Public-schools have been a local affair, where 'prominent' citizens have been able to ensure that the curriculum does not directly attack their interests or counter their views.

In the 1960s the United States government mounted a well-publicised War on Poverty. However no such programmes or measures have ever commanded enough resources, facilities and public support to have a widespread impact. But, since 1981 there has not been even any War on Poverty-it is as if victory had been declared, when in fact there was no such conquest.

Indeed, as President Reagan is said to have remarked, 'We declared war on poverty, and poverty won'.

It remains to be seen which direction the majority of the Brussels-based army of people in the EU, seeking to gain greater prominence for their own agendas is moving to, as they are keenly aware that the next few months represent an important policy-shaping window regarding the EU's direction for the next few years. Would this army be mobilized to defend against poverty in Europe?

Would they nullify the belief that it is not only moral weakness and laziness? Would they be able to see clearly why there is a sense of hopelessness in the lives of the poor and why some are so privileged? Or would they also choose to declare the 'victory of poverty'? At best, one can hope that there will be consensus for some sympathy for the downtrodden when the Member States will be approving a new work programme for the commission at a spring summit next year. The commission is also set to launch a consultation period for a future European economic strategy that will take over from the much-maligned Lisbon Agenda that expires in 2010.

The European Greens are very much concerned about poverty in the European Union. Indeed, the Greens are deeply concerned about the present EU's lack of democratic transparency, its bureaucracy and the dominance of neo-liberal economic policies which are causing more inequality. This is resulting in a strong skepticism towards the EU. The way the globalization process is organized, has led to a fear among citizens that social 'certainties' are evaporating. European Greens are for a European social model and believe that the most sustainable choice in this regard is one that ties social justice with ecological justice. Here, EU member states should opt for measures that increase social protection and confront discrimination, whilst reducing their ecological footprint as a precondition for a just and sustainable development of other parts of the world as well.

The Greens' vision of a Green New Deal opts for such policies, where socio-economic inequality can be tackled through policies which create green jobs and social justice in the process.

Vera li l-prezz tad-demokrazija kien in-newtralità?

minn Victor Degiovanni

In-Newtralità giet imdahhla fil-Kostituzzjoni tar-Repubblika ta' Malta wara qbil bejn iż-żewġ naħat tal-kamra fejn ukoll giet emendata l-ligi dwar l-elezzjonijiet generali.

Il-fatt li kien sar qbil sabiex saru tibdiliet fil-kostituzzjoni mhuwiex att Anti Demokratiku, imma Prattika normali li ssir regolarment meta l-kostituzzjoni tiġi emendata, jiġifieri sabiex nagħtik dik, int trid tagħtini xi haġa oħra. In-Nazzjonalisti kienu liberi li ma jaċċettawx dak inhar, hadd ma kien qed jisfurzohom, għalhekk l-argument li kwistjoni tan-Newtralità giet imponuta fuqhom, ma jregiex, għaliex huma liberament setgħu ma jaċċettawx.

L-anqas l-argument l-iehor ma' jregi li f'Malta ma kienx hawn Demokrazija bejn l-1981 u l-1987 għaliex l-opposizzjoni Nazzjonalista kellha maġġoranza ta' 0.1%. Sa dak inhar il-kostituzzjoni ta' Malta kienet tagħraf maġġoranza parlamentari u mhux maġġoranza fil-voti mitfugħa. Sa dak inhar il-ligijiet dwar l-elezzjonijiet kienu għadhom kif gew imfassla fil-kostituzzjoni ta' l-Indipendenza taħt l-amministrazzjoni Nazzjonalista ta' Borg Olivier. Meta giet emendata l-kostituzzjoni fl-1974, l-Artikoli dwar l-elezzjonijiet ma gewx mittiefa fuq insistenza tal-membri

parlamentari Nazzjonalisti, għaliex skond huma dawn ma kellhomx jinbidlu.

Fl-1971 l-Gvern Nazzjonalista kien sejjer jirbah l-elezzjoni ġenerali b'maġġoranza ta' siggħu, meta l-Partit Laburista kellu maġġoranza ta' aktar min 4000 vot. Il-Partit Nazzjonalista tilifha minhabba li meta waqa' kandidat Nazzjonalista, u l-voti tiegħu kienu qed jintirtu, mingħajr hadd ma kien qed jistenna, hames voti ta' dan l-imbieriek kandidat, intirtu minn Nutar Abela, tal-Partit Laburista, in-numru eżatt li kellu b'żonn biex jilhaq il-kwota. U b'hekk issa l-Partit Laburista kellu siggħu aktar.

Wara li tal-PN talbu u hadu aktar min għoxrin re-counts il-Kummissjoni Elettorali ma laqgħetx aktar talbiet ta' re-counts mingħand l-PN u Dr Guido Demarco. Il-Partit Nazzjonalista kien fetiħ kawża fil-qorti kontra l-Kummissjoni Elettorali minhabba dan l-aġir.

Għalhekk l-elezzjoni ta' l-1981 giet mirbuha *'fair and square'* għaliex kien rebahha b'regoli magħmula minn amministrazzjoni Nazzjonalista stess. Kieku ma kienx hemm dawk il-hames voti fl-1971, il-PN kien ikun rebah l-elezzjoni bl-istess mod.

Tista' tgħid li dan il-fatt ma ġarax. Imma allura għalfejn il-Partit Nazzjonalista baqa' jitlob recounts u marru l-Qorti meta l-kummissjoni elettorali qalet daqshekk.

Taħsbu li dak inhar kien ikun hemm

min jikteb fil-gazzetti li ma kellniex Gvern elett demokratikament kieku tal-PN rebhu l-elezzjoni?

L-argument l-iehor li jingieb huwa l-fatt li qabel l-elezzjoni ta' 1981 id-distretti gew imbagħbsa. Kull amministrazzjoni li kellna f'Malta inkluzja dik kolonjali, jiġifieri minn żmien il-Kolonja Ingliża, is-super demokratiċi għal xi whud, u mill-amministrazzjoni ta' Borg Olivier qabel l-elezzjoni ta' l-1971 messew id-distretti. Il-Partit Laburista kien tilef kawża kostituzzjonali fuq din il-materja, li fis-sentenza kien ingħad li l-Gvern għandu kull dritt li jiżgura li jerga' jiġi elett. Id-Distretti kienu gew imbagħbsa wkoll mill-amministrazzjoni Nazzjonalista tal-1987, qabel l-elezzjoni ta' 1992. Għalhekk jekk nakkużaw lil xi hadd b'Gerrymandering għandna nakkużaw lil kulhadd, jew ma nakkużaw lil hadd.

Il-perversità tar-riżultati milhuqa f'eleszjonijiet ġenerali ġejjin mill-fatt li din is-sistema li taħdem perfettament fil-pajjiżi nordiċi ma taqbilx mat-temperament Mediterranju minhabba fatturi li ahna ma naslux biex nivvutaw għall-lista kollha b'ordni ta' preferenza kif irridu, imma nieqfu meta nkunu vvutajna għall-kandidati tal-partit preferit minna. Meta suppost tivvota għal kull kandidat li hemm fuq il-karta, jekk hemm 30 trid tivvota mill-1 sa' 30, imma fil-fatt hadd ma jagħmel hekk.

Huwa dan li jagħti riżultat pervers għaliex hafna voti jinħlew. Din is-sistema

trid titbiddel għaliex bl-emendi li saru saret aktar perversa u anti demokratika fil-konfront tal-Partiti żgħar, għaliex dawn m'għandhomx iċ-ċans li jeleggu deputat jekk ma jkollhomx 17% fuq livell Nazzjonalista.

Lura għad-demokrazija, l-istess jista' jingħad għan-Newtralità. Sabiex tkun tista' tiġi mneħħija mill-kostituzzjoni jrid ikun hemm żewġ terzi tal-kamra u mhux għaliex sempliċment jissuġġerilna l-Ambaxxatur ta' potenza mperjalista bħalma hi l-Istati Uniti.

Il-fatt li Dom Mintoff żar il-kwartieri tal-Partit Laburista li huwa stess kien leader tiegħu m'għandux jitqies bħala xi haġa ta' barra minn hawn jekk kellem mal-leader preżenti dwar in-newtralità ta' Malta. Ma kien hemm xejn x'wiehed jallarma ruhu fuqha, fuq kollox għandu kull dritt speċjalment meta kien huwa l-origina u fassal in-Newtralità ta' Malta.

Nerga' ntenni li n-Newtralità ta' Malta m'għandha x'taqsam xejn mall-prezz li Malta kellha thallas għad-demokrazija, imma giet imdahhla fil-kostituzzjoni b'mezzi demokratiċi, għaliex il-membri parlamentari Nazzjonalisti kellhom l-għażla. Għalhekk nemmen li n-Newtralità ta' Malta m'għandhiex tkun mittiefa sakemm ma jkunx hemm maġġoranza ta' żewġ terzi favur li titneħħa. In-Newtralità ta' Malta ma gietx a skapitu tad-demokrazija kif irid jimplika Austin Bencini fl-Artikolu tiegħu fit-TOM ta' nhar l-Erbgħa 9 ta' Dicembru.

Understanding Change

by David Carabott

In the Maltese islands we are nowadays living in a complex and heterogeneous society. Single parents are becoming more common, separated couples are something ordinary rather than "out of the ordinary", and the model of the nuclear (traditional) family is no longer the only type of family unit in Malta. The middle class family is struggling to make ends meet, the majority of the today's generation is 'secular,' having little interest in anything that is political (except for election fever), and, sadly, the woman's role in society remains marginal at best.

Since when I was a teenager, I have witnessed an increase in the modification of the family structure. The move, from the conventional or traditional family to 'new' types of families, gradually changes the status quo. There is also an increase in the number of people opting for a civil marriage rather than a religious one. Civil marriage was introduced in Malta by the then Prime Minister Dom Mintoff in 1975.

Some of the main reasons why couples cohabit in Malta are either to alleviate the financial burden of every day life or do it out of necessity, since divorce does not yet exist. Gradually and slowly the people's mentality is changing, and those who opt to cohabit or who prefer "to tie the knot through civil means instead of the usual religious matrimony" are no longer seen as 'sinners'.

Same sex partnerships are another form of cohabitation that has seen a rise. Until the 1970's, homosexuality was considered a crime. Under Dom Mintoff, consensual sex between members of the same sex has been decriminalized. However, same-sex couples who live together and wish to get married to achieve marital rights have to go abroad to do so as this is still not yet a recognized partnership in Malta. Even though these couples manage to obtain a civil marriage abroad, once living in Malta they are not recognized and, therefore, do not receive the same benefits as the heterosexual married couples do.

When compared to other European countries, we are still "behind the times". Even though we are in the 21st century our authorities are refusing to acknowledge 'other' types of families by law, such as same sex couples or heterosexual couples. Change in Malta is extremely slow and, as a consequence, many people suffer from discrimination and are not tolerated because they are considered "different" or "deviant". To be honest, I do not believe that this is the appropriate way to 'behave' in a democratic society. Because of these attitudes towards those who are different, frustration and apprehension are felt and seen among the people.

An interesting fact about marriages in Malta is that, in the 1980's, many Maltese women were marrying North Africans. Some of these men became engaged and married to Maltese women just for the sake of obtaining a Maltese (European) passport. To control the situation, the government of Malta introduced a clause that a passport or an Identity card issued to a foreign person married to another of Maltese nationality should be given only after five years of marriage. Since many countries in Europe/World do this do you think that the five year wait is wrong and deprives people of their human rights?

Nowadays, families are growing at a much smaller pace than ever before. Members of a family could be of different gender, race, sex, sexuality, and age. Women should be seen as no longer dependent on men to keep a family, same-sex couples around the globe are gradually being accepted by law, people of different races are marrying each other, and single-parents and teenage mothers are becoming the norm. Social cohesion, whereby people of different backgrounds and economic statuses live and function together, is at last taking place in Malta.

All of these types of people and families make humanity more diverse. With all this diversity acceptance and tolerance will come natural for future generations. Diversity is becoming a way of life – so let's celebrate!

Il-Faqar Realtá għal Kulhadd

Marie Anne Zammit

L-Unjoni Ewropeja kif tagħmel kull sena tniedi tema soċjali, kulturali u oħrajn biex titqajjem kuxjenza fuq kull ċittadin fis-soċjetá. It-tema magħżula għal din is-sena 2010, tiffoka fuq il-problema tal-faqar u l-eskluzjoni soċjali. Izda, bilkem, laqgħet b'diet is-sena li ma smajniex b'terremot qawwi f'Haiti u rajna b'għajnejna stess il-konsegwenzi ta' diżastri naturali u l-faqar u t-tigrib li jgħibu magħhom. Il-faqar kull ma jmur aktar qiegħed jidied, mhux biss f'pajjiżi li mhumix żvilluppati fejn ma' hemmx ilma u proporzjon ta' ikel, izda anke f'pajjiżi Ewropej.

Madwar 17% taċ-ċittadini Ewropej għandhom riżorsi limitati u lanqas jaffordjaw li jkollhom dak li ahna nikkunsidraw bħala baziku.

L-ewwel inizjattiva biex jiġi meqrud il-guħ u l-faqar ittiegħdet mill-Gnus Magħquda bid-dikjarazzjoni tal-Millennium li giet adottata minn 189 stat u firmata minn 147 kapijiet ta' stat u gvernijiet waqt summit kontra l-faqar f' Settembru 2000. Il-miri kienu tmienja bil-ghan li jintlahqu sas-sena 2015.

Fil-kuntest tal-faqar, il-miri huma; li jitnaqqas bin-nofs il-proporzjon tal-livell ta' nies li jgħixu b'anqas flus; li jiġu mahluq impjiegi shih u diċenti għal kulhadd li jinkludju wkoll nisa u zghazagh; li titnaqqas bin-nofs il-proporzjon tan-nies li jbatu mill-guħ b'mod partikulari għal tfal taħt il-hames snin.

Il-faqar fil-pajjiżi Ewropej mhuwiex allarmanti daqs pajjiżi oħra li qegħdin jizviluppaw izda xorta huwa nkwetanti. Din is-sena Ewropeja dedikata għall-*Faqar u l-Eskluzjoni Soċjali* trid tilhaq erba miri objettivi li huma; li tagħraf id-drittijiet ta' dawk li qed igħarrbu l-faqar u biex ikunu inkluzi fis-soċjeta b'parteċipazzjoni assoluta; li tinqas ir-responsabbiltà u li jsir sforz kollettiv fil-ġlieda kontra l-faqar; li jkun hemm aktar inkluzjoni soċjali għall-membri kollha tas-soċjeta b'aċċenn shih fuq il-vantaġġi li ggħib magħha l-eliminazzjoni tal-faqar u aktar inkluzjoni soċjali ta' kull ċittadin; li jittiehdu azzjonijiet konkreti biex jinqed il-faqar flimkien ma aktar involviment

qawwi mill-politiċi.

Minn sħarriġ li sar mill-*European Commissions' Directorate General (DG) for Employment, Social Affairs and Equality*, li sar bejn 28 ta' Awissu u 17 ta' Settembru 2009, irriżulta li madwar 16% mill-popolazzjoni ġewwa l-pajjiżi fi hdan l-Unjoni Ewropeja jinsabu f'riskju li jaqgħu fil-livell ta' faqar.

L-istess sħarriġ jindika li l-Ewropej jqsu l-faqar fuq żewġ binarji, dak personali u dak soċjali. Dawn il-fatturi huma; pagi mhux suffiċjenti, ammont baxx ta' benefiċċji soċjali u kif ukoll prezzijiet għoljin li wiehed irid ihallas għall-propjeta.

Mill-istess sħarriġ li tnieda, hafna ċittadini Ewropej jqsu l-prezzijiet esaġerati li jkollhom ihallsu għal akkomodazzjoni bħala fattur predominanti li qed iwassal għall-faqar fuq bażi personali.

L-istess jahsbu ċittadini fir-Repubblika Ceka u Ċipru fejn din il-fehma hi komuni b'ċifri li jlahhqu 89% waqt li f'Malta u Lussemburgu ċ-ċifri jlahhqu 86% waqt li Slovakkja ċ-ċifri jlahhqu sa 84%.

Fl-Ewropa l-aktar kategoriji ta' nies li jinsabu f'riskju huma dawk il-persuni mingħajr impjiegi; nies b'livell baxx ta' edukazzjoni u *tahrig*; nies bi problema ta' dipendenza mid-droga u l-alkoħol; ġenituri wahedhom; persuni bi problemi ta' saħħa mentali; nisa, tfal u persuni li ġejjin mill-gruppi magħrufa bħala Roma.

Finalment, din hija sitwazzjoni serja u tinhtieg aktar sforz mill-istituzzjonijiet relatati w'aktar rieda politika mill-kapijiet ta' kull stat. B'hekk wiehed jittama li dawn il-miri mill-Unjoni Ewropeja u mill-Gnus Magħquda jintlahqu u b'hekk jiġi eliminat il-faqar u tiżdied aktar l-inkluzjoni soċjali.

Referenzi;
Euro Barometer Survey on Poverty and Social Exclusion.

European Commission for Employment, Social Affairs and Equal Opportunities and Social Exclusion.

United Nations Development Program-Millennium Development Goals.

Ix-xellug huwa l-vuċi tal-popli

Kull min għandu għal qalbu l-problemi tal-gustizzja soċjali u ekoloġiċi postu huwa fix-xellug. Ix-xellug irid ikun il-vuċi tal-popli favur il-gustizzja soċjali u jrid ifassal twegibiet għall-kriżi kapitalista.

Dan qalu Andreas Gunther li huwa uffiċjal tad-Dipartiment internazzjonali tal-partit Germaniż Die Linke (Ix-Xellug) u assistant taċ-ċermen tal-partit, Lothar Bisky. Huwa kien Malta u ltaqa' mat-tmexxija ta' l-Għaqda Żminijietna -Lehen ix-Xellug.

Gunther spjega kif inholoq il-Linke. Wara l-għaqda mill-gdid tal-Germanja, il-partit li kien dominanti fil-Germanja tal-Lvant warrab ir-rabtiet "Stalinisti" u nbidel fil-PDS, il-Partit Soċjalista Demokratiku li kellu appoġġ tajjeb fl-elezzjonijiet fil-'lande' li jiffurmaw il-Lvant tal-Germanja.

Sadanittant gvern tas-Socjal Demokratiki u l-Hodor ppropona l-Agenda 2010, agenda neo-liberali li kellha twassal, u wasslet, għal tnaqqis serju fil-benefiċċji u d-drittijiet miksuba mill-klasi tal-haddiema. Din il-politika wasslet biex hafna membri tal-Partit Soċjal Demokratiku, fosthom il-politiku magħruf Oscar LaFontaine, jitolqu u fformaw partit ġdid.

Bdew isiru alleanzi u nholoq il-WASG, il-moviment laburista u soċjalista għal alternattiva elettorali. Irrealizzaw li bil-xellug mifrud ma setghax isir progress

(mix-xellug) V. Degiovanni, Segretarju Żminijietna, Andreas Gunther u Ch. Vella, uffiċjal tal-GWU, waqt iż-żjara fil-Workers' Memorial Building

u fl-2007 gie fformaw partit ġdid bejn il-WASG u l-PDS bi programm ta' qbil fuq punti komuni fil-waqt li punti oħra thallew għal aktar diskussjoni. Die Linke għadu qiegħed jizviluppa, qiegħed ikompli jzied il-membri fil-parlamenti tal-Lande u saħħah sew il-vot nazzjonali.

Gie miftiehem perjodu ta' transizzjoni sa l-2010 b'Oscar LaFontaine u Lothar Bisky bhala ko-ċermen. (Dan l-aħħar thabbar li LaFontaine kien se jirtira mill-politika minhabba raġunijiet ta' saħħa).

Gunther qal li l-gvernijiet Germaniżi komplew l-assalt tagħhom fuq il-kisbiet tal-haddiema, fosthom il-pensjoni. Sadanittant faqqgħet il-kriżi tal-kapitalizmu imma minhabba raġunijiet fiffierenti ix-xellug fl-Ewropa kollha m'għarafx jiehu vantaġġ mill-kriżi.

"Ma kellniex mudell fuqhiex nimxu. Kienu meħtieġa twegibiet godda li ma fasslux. Ix-xellug għaraf jistaqsi l-mistoqsijiet meħtieġa imma ma kienx jaf jipprovdni t-twegibiet.

"Imma n-nies iridu vuċi biex tiddefendi l-gustizzja soċjali. Jekk is-Socjal Demokratiki jmorru lura lejn l-għeruq tagħhom jistgħu ikunu din il-vuċi imma għadhom jappoġġaw in-neo-liberalizmu. Il-Hodor kienu radikali imma warrbu l-pożizzjoni tagħhom kontra l-gwerra u saru aktar partit tal-klasi medja, partit borgiż taċ-ċentru xellug.

"Persuni li għandhom għal qalbhom il-problemi soċjali u ekoloġiċi għandhom posthom fix-xellug. Ix-xellug irid isib alternattivi u jikkonvinċi lis-soċjetá. Jekk in-nies iħossu li ix-xellug jista' jagħmel xi haġa għalihom, jappoġġaw", qal Gunther.

Huwa qal li l-Unjoni Ewropea bit-Trattat ta' Lisbona saħħet in-neo-liberalizmu u se timmilitarizza l-Ewropa b'armata komuni. Imma l-UE għandha wkoll punti pożittivi, speċjalment bl-ghoti ta' aktar poteri lill-Parlament. U ix-xellug għandu jagħraf jagħmel użu minn dawn il-poteri fl-interess tal-popli.

Xellug magħqud

Ikompli minn paġna 1

u gruppjiet soċjali qed jinsew id-differenza fl-ideoloġija u jingħaqdu flimkien bi programm ċar għall-elettorat. Il-ħsieb ta' Aleande fejn jgħid li "Xellug magħqud qatt ma jitlef" qed jitwettaq fil-realta.

F'Malta il-Partit Laburista qabad ukoll it-triq li tgħaqqad il-movimenti tal-progressivi u l-moderati. Nara l-Partit Laburista bhala partit li qed jimxi wara l-passi ta' Zapatero ta' Spanja. Partit Laburista ta' Spanja kien irnexxielu jgħaqqad numru ta' minoranzi u nies b'tendenzi liberali u ċentru xellugin flimkien.

Filfatt din l-istrategija lil Zapatero tagħtu suċċessi kbar għax irnexxielu jirbah dawn l-aħħar żewġ elezzjonijiet. Ghalkemm illum jidher li għandu diversi problemi ekonomiċi. Għandu koll il-problema li bhala partit u similari hafna għall-partit konservattiv fuq politika ekonomika u allura ma' jappellax għax-xellug soċjalista.

Il-Partit Laburista Malti qed jimbarka f'din it-triq bhala strategija u għandu ċans kbir li johrog rebbieh. Il-problema li nara hi li l-ewwelnet għandu element kbir konservattiv u li bl-inkluzjoni ta' nies bi twemmin ċentru lemini ser jitlef nies bi prinċipji soċjalisti xellugin, bhala mhu qed jigri f'diversi pajjiżi Ewropej, bl-eżempji li semmejt iktar qabel. Jaf f'Malta ukoll qed jinholoq dan il-vojt li għad jissarraf partit bi prinċipji soċjalisti xellugin li jgħaqqad daww in-nies li jemmu f'dan it-twemmin, li jkollu programm ċar u dirett u li jkun ta' theddida għall-forzi neoliberali li llum infiltraw fiz-żewġ partiti l-kbar.

Ninvestu f'soluzzjonijiet għal bidla fil-klima

Nhar is-Sibt 30 ta' Jannar, l-Għaqda Friends of the Earth Malta tellgħat Forum bl-isem ta' 'Investing in climate solutions' ġewwa l-bini ta' GWU. Għal dan il-forum ipparteċipaw numru sabih ta' kelliema mill-qasam tas-saħħa, ta' temp, enerġija, unjins u edukazzjoni quddiem udjenza magħmula minn għaqdiet non-governattivi, studenti, għalliema u haddiema.

Il-punti ta' nteress li harġu mid-diskussjoni jagħtu stampa ċara ta' realtà u l-bidliet li qed isehhu fil-klima. Fil-fatt Dr Charles Galdes mill-Meteorological Office ta' Hal Luqa kkonferma li temperatura f'Malta f'dan l-aħħar 30 sena żdiedet b'1 degree celcius. L-ghola temperatura giet rreġistrata f'Awissu ta' l-1999 bi 43.8 celcius u l-inqas f'Jannar ta' 1981 bi 1.4 celcius.

Mill-informazzjoni miġbura jirriżulta li n-numru ta' granet ta' xita qed jonqos drastikament, imma qed jizdied il-fenomenu li jissejjah 'torrential rain'-meta xita tagħmel bil-kwantita' f'qasir ta' hin jew sghat. Semma wkoll li varjazzjoni fil-klima għadha 'within the line', li jfisser li għadna fil-hin biex ssir xi haġa

Issemma' wkoll il-qasam ta' 'green jobs', fejn Victor Carachi, President tal-GWU qal li l-investiment fil-green jobs u f'holqien ta' ko-operattivi jista' jissarraf f'holqien ta' xogħol diċenti, b'sigurtá u bi drittijiet u prospettivi ta' karriera. Il-qasam ta' l-ambjent f'Malta jhaddem 3% tal-haddiema u jikkontribwixxi għal 2% ta' GDP. Jeħtieġ imma li l-haddiema jgħu ttrjenjati sabiex jkunu preparati għal din il-bidla fil-qasam tax-xogħol li sa' llum l-industrija lokali u l-ekonomija tagħna tiddependi 100% mill-'fossil fuels'.

Charles Pace mill-qasam ta' l-edukazzjoni ta' rendikont ta' studju li hejja fost l-istudenti ta' livell primarju u sekondarju li jirriżulta li l-maġġoranza ta' l-istudenti huma konxji dwar il-bidla fil-klima. Hareġ ukoll li l-iskejjel, il-midja u l-familja huma sors ewlieni ta' nformazzjoni. Hareġ ukoll li studenti jattribwixxu dan il-fenomenu ta' bidla fil-klima l-aktar ma' l-id tal-bniedem fosthom is-settur tal-kumpaniji, d-deforestazzjoni u ma' fenomeni naturali. L-aktar li qed jinkwiethom huwa dewbien ta' 'ice polar caps' u zieda fl-ilma bahar. Kif ukoll l-maġġoranza ta' l-istudenti jemmu li tinhtieg bidla fl-istil tal-hajja li ngħixu.

Roberto Debono, tabib, attiv fl-għaqda 'saħħa ambjent' u rappreżentant fil-kumitat għall-bidla fil-klima qal li l-emissjonijiet fl-arja f'Malta jaffettwa wkoll globalment u li z-zieda fi shana qed taccellera t-niġġiż fl-arja. Il-bidla fil-klima ser taffettwa l-aktar lix-xjuħ, il-fqar, it-tfal u dawk li jbatu b'mard respiratorju. Fi Franza s-shana kkawżat mewt fost il-generazzjoni anzjana.

F'Malta l-umditá fid-djar u l-inkwinament qed jikkawżaw mard respiratorju, 'sensitive respiratory diseases'. Qed jirriżultaw aktar kazi ta' salmonella. Riċenti giet skoperta f'Malta 'it-tiger mosquito' li meta tigdmek itellgħalek d-deni. Fl-Ewropa giet skoperta l-ewwel fl-2007 ġewwa Ravenna l-Italja. In-nemusa hi wahda li tghix f'pajjiżi tropikali.

L-inginier Norbert N.Farrugia ta' l-'Institute for Sustainable Energy' ta' l-Università qal li r-rih huwa risorza naturali, b'xejn, mhux ta' periklu u ma għandux konfini, huwa sors alternattiv

u jipproteġik mid-dipendenza totali ta' 'fossil fuels', johloq teknoloġiji futuri, xogħol u huwa rizorsa sostenibbli. Mid-data miġbura bejn 1973 u 2009 ġewwa Luqa Mete Office jirriżulta li fix-xitwa 'wind speeds' huma għolja, filwaqt li fis-sajf huma baxxi. Semma ukoll li fil-prezent għaddejjen studji fi tramuntana ta' Malta fuq 'wind speeds' f'Wied Rini u l-aħrax tal-Melliha. Intgħazel tramuntana minhabba 'ridge terrain', ir-rih ta' tramuntana u l-akwata hi wahda miftuha.

Profs Edward Mallia argumenta li l-proposta ta' 24 windfarms ġewwa Wied Rini huma hafna għall-ispazju disponibbli. Filwaqt li bhala offshore jgħid li l-installazzjoni ta' 750kw huwa ftit wisq. Semma wkoll li Qbajjar sa San Blas jista' jkun post ideali għal studju u nstallazzjoni ta' wind farms. Minn studju ta' 2006, li hejja Profs Edward Mallia u Mario Fsadni, l-medja ta' 'wind speed' f'dawk l-inhawwi kienet ta' 5.2. Sahaq li dan il-post jista' jggarantixxi alternattiva f'kaz li l-proposti l-oħra jfallu u sabiex

nilhqu l-mira Ewropea ta' l-2020. Għalaq billi semma li l-ispiza ta' 'turbina tar-rih' tqum daqs kemm giet tiswa l-pubbliku karozza antika ta' tal-linja.

Bhala soluzzjonijiet issemmev diversi fosthom użu aktar ta' trasport pubbliku, deċizzjonijiet favur il-gid komuni, aktar parteċipazzjoni mill-individwu fis-soċjetá, ix-xandir nazzjonali għandu jservi ta' edukazzjoni, l-inċenerazzjoni ma għandhiex tkun is-soluzzjoni għall-iskart, investment aktar mill-Gvern favur l-ambjent u tnaqqis fil-konsum tal-laħam. Riforma fl-edukazzjoni li tipprepara l-istudent għal għarfien fi 'green technologies'.

Tnaqqis ta' fertilizzanti fl-agrikultura u sostenibilitá ta' l-ilma tal-pjan. Aktar data sabiex l-informazzjoni miġbura tghinna biex nsibu soluzzjonijiet godda li jħarsu sostenibilitá, il-gustizzja soċjali u l-prinċipju ta' minn iħammeġ iħallas. Tkellmu favur konsultazzjoni miftuha u appoġġ lil għaqdiet non governattivi tax-xogħol li qed jagħmlu.

